

Lausunto hallituksen esityksestä
rahankeräyslain muuttamiseksi

29.11.2013

Electronic Frontier Finland ry

www.effi.org

Effi ry kiittää mahdollisuudesta ottaa kantaa aloitteeseen. Järjestö myös toivoo, että toisin kuin aikaisemmassa otakantaa-kyselyssä, tällä kertaa annettua kansalaispalautetta ei tyystin sivuuteta.

Effi ehdottaa, että luvanvaraisuus korvataan ilmoitusvelvollisuudella. Tässä mallissa viranomaisen ylläpitäisi julkista rekisteriä, johon rahankeräyksen järjestäjällä olisi velvollisuus ilmoittaa tiedot rahankeräyksestä.

Ei ole järkevää, että rahankeräykset pitää etukäteen hyväksyttää viranomaisella. Ainoa keskeinen vaatimus on, että keräyksellä saatuja varoja ei käytetä ilmoitetun keräystarkoituksen vastaisesti, mutta tämän totetutuminen voidaan joka tapauksessa todeta vasta jälkikäteen; ennakkotarkastuksella ei voida poissulkea kerättävien varojen väärinkäyttöä.

Effin käsityksen mukaan rahankeräyksissä ns. Ruotsin malli on ollut toimiva: Ruotsissa byrokratian vähyydestä on hyviä kokemuksia. Sama toimii myös mm. Saksassa. Huomattakoon myös, että otakantaa.fi-sivuston kyselyssä suomalaiset olivat valmiita vapauttamaan rahankeräystoimintaa melko paljonkin: "Vastaajista 85 % katsoi, että kaikilla tulisi olla oikeus toimeenpanna rahankeräys vapaasti, jos keräyksen tarkoitus on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä." [1] Effi kannattaa myös avoimuutta ja läpinäkyvyyttä rahaa keräävien tahojen toiminnassa ylipäänsä, ja erityisesti keräyskulujen osalta.

Vaatimusta tapauskohtaisille, etukäteen suoritettaville viranomaistarkastuksille perustellaan petosten torjunnalla. Petokset ovat kuitenkin rikoksia jo muun lainsäädännön mukaan; vilpillisen rahankeräyksen kieltämiseen ei tarvita erityistä lainsäädäntöä. Mikäli väärinkäytöksiä tapahtuu, niihin voidaan puuttua petoksen tullessa ilmi. Etukäteen tapahtuva rahankeräysten viranomaishyväksytys ei ole tarpeen petosten torjunnassa, vaan se on ainoastaan ylimääräinen byrokratia-askel rahankeräystä toteutettaessa. Monissa tapauksissa rahankeräys olisi tarpeen toteuttaa nopealla aikataululla. Ennakkohyväksyttämisen prosessin kesto estää tällaiset hankkeet, jotka sinänsä voivat olla hyvinkin kannatettavia.

Effi muistuttaa myös, että rahankeräyslaissa on jo valmiiksi poliitikkojen vaalirahoituksen suhteen nimenomaan jälkikäteisvalvonta, ei lupavelvollisuutta. Kyllä kai tavalliset kansalaiset ovat vähintään yhtä rehellisiä kuin poliitikot ja ansaitsevat siis saman oikeuden?

Avoimen ministeriön aiheesta valmisteleva lakialoite tarjoaa nopean tien Effin ehdotusten konkreettiselle toteuttamiselle.

Linkkejä:

[1] Ota kantaa rahankeräyslain uudistamisesta

https://www.otakantaa.fi/fi-FI/Hankkeet/Rahankerayslain_uudistaminen

Electronic Frontier Finland ry:n puolesta,

Timo Karjalainen

Puheenjohtaja